

Начало > Семейноправни въпроси и наследство > Родителска отговорност — родителски права и право на лични отношения с детето

Родителска отговорност — родителски права и право на лични отношения с детето

Родителската отговорност включва всички права и задължения, свързани с децата и тяхното имущество. Въпреки че това понятие се различава в отделните страни от ЕС, то обикновено включва родителските права и правото на лични отношения с детето. Ако сте международна двойка с едно или няколко деца и сте в процес на раздяла, ще трябва да постигнете споразумение по отношение на родителските права.

Откъде да започнем?

Какво представлява правото на лични отношения? Какво представляват родителските права?

Докато родителите живеят заедно, те обикновено упражняват съвместно родителските права над своите деца. Ако обаче родителите се разведат или се разделят, те трябва да решат как ще упражняват тези права в бъдеще.

Родителите могат да решат, че детето ще живее последователно с един от двамата си родители или само с единия от тях. Във втория случай другият родител обикновено има право да посещава и да контактува с детето в предварително определени моменти.

Родителските права обхващат и други права и задължения, свързани с възпитанието и отглеждането на детето, включително правото на грижа за детето и за неговото имущество. Родителските права обикновено се упражняват от родителите, но има случаи, в които тези права могат да бъдат възложени на институция, на която детето е поверено.

Кой решава относно родителските права и правото на лични отношения с детето?

Родителите могат да се споразумеят по тези въпроси по взаимно съгласие. Ако родителите не успеят да постигнат съгласие, може да помогне медиатор или адвокат. За да намерите медиатор, щракнете върху връзката в дъното на тази страница.

Ако родителите не могат да постигнат съгласие, може да се наложи да се обърнат към съда. Съдът може да реши да предостави упражняването на родителските права на двамата родители (съвместно упражняване) или на един от родителите (самостоятелно упражняване). Ако само единият родител упражнява родителските права, съдът може да реши да предостави на другия родител право на лични отношения с детето.

Ако става въпрос за международна двойка, правилата на ЕС определят кой съд е компетентен да разгледа делото. За да намерите компетентен съд, щракнете върху връзката в дъното на тази страница.

Основната цел на общите правила на ЕС е да се избегне всеки от родителите да сезира съда в собствената си държава и по един и същи случай да бъдат постановени две различни решения. Правилото е, че компетентният съд, който се произнася по въпроси, свързани с родителската отговорност, упражняването на родителските права и правото на лични отношения, е съдът в държавата, в която детето обичайно пребивава.

Решението ще бъде ли изпълнено в другата страна от ЕС?

Съществува механизъм за признаване и изпълнение на решенията, който гарантира, че решението на съда се изпълнява след като бъде издадено удостоверение от компетентния съд в ЕС. Това улеснява лицата или институциите, на които са предоставени родителските права, да ги упражняват.

За производствата за родителска отговорност, образувани на или след 1 август 2022 г., не са необходими специални процедури, за да може полученото решение да придобие изпълнителна сила в други държави членки, като по този начин се подкрепят отношенията между детето и двамата родители. Все още може да е необходима декларация за изпълняемост за решения, взети в рамките на производства за родителска отговорност, започнати преди 1 август 2022 г.

Кои правила на ЕС се прилагат?

Правилата, уреждащи спорове по презгранични дела между децата и техните родители, са част от

[Регламент \(ЕС\) 2019/1111 на Съвета — „Брюксел IIб“](#) от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечение на деца. Този регламент заменя Регламентът [заменя Регламент \(ЕС\) № 2201/2003 — „Брюксел IIa“](#), който обаче продължава да се прилага за производства, образувани преди влизането в сила на Регламент (ЕС) 2019/1111 на 1 август 2022 г. Тези правила се прилагат по еднакъв начин за всички деца, без значение дали

те са родени от брака или не. Регламент „Брюксел IIб“ е основополагащият инструмент на ЕС за съдебното сътрудничество по брачни дела и дела, свързани с родителската отговорност. Регламентът се прилага във всички държави — членки на ЕС, с изключение на Дания.

Практическото ръководство за прилагането на Регламент „Брюксел IIб“ може да бъде намерено на следната страница: [Публикации на ЕСМ](#)

Моля, изберете знамето на съответната държава, за да получите по-подробна национална информация.

Връзки по темата

[Намиране на медиатор](#)

[Намиране на компетентен съд](#)

[Прочетете брошурата](#)

[The Vulnerable](#)

[Наръчник по европейско право в областта на правата на детето](#)

[Инструмент за практикуващи специалисти: Трансгранично признаване и прилагане на споразумения, постигнати по семейни въпроси, свързани с деца](#)

Последна актуализация: 14/06/2023

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.